

Főoldal>Bíróági eljárások>Polgári ügyek>Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal?
Melyik ország bírósága rendelkezik joghatósággal?

Románia

1 Rendes polgári bírósághoz vagy különös hatáskörű bírósághoz (például munkaügyi bírósághoz) kell-e fordulnom?

Romániában a rendes bíróságok mellett egyes ügyek tekintetében a jogviták rendezésére szakosított kollégiumok és panelek működnek.

A bíróságok szervezetéről szóló 304/2004. sz. törvény szerint a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélőszék (Înalta Curte de Casație și Justiție) 4 kollégiumra – I. polgári kollégium, II. polgári kollégium, büntető kollégium, közigazgatási és adóügyi kollégium – a kilenc bíróból álló tanácsra és vegyes kollégiumokra osztható fel, amelyek mindegyike saját hatáskörrel rendelkezik. A fellebbviteli bíróságokon, a törvényszékeken és adott esetben a körzeti bíróságokon belül külön kollégiumok vagy panelek járnak el a polgári ügyekben, a büntető ügyekben, a gyermekeket érintő és családjogi ügyekben, a közigazgatási és adójogi ügyekben, a munkajogi, a társadalombiztosításra, a vállalkozásokra, a cégnyilvántartásra, a fizetéseképtelenségre, a tisztességtelen versenyre vonatkozó, valamint a tengerjogi és folyami hajózási ügyekben. Különös hatáskörű bíróságokat indokolt esetben a fenti ügyek kezelésének céljából lehet létrehozni.

2 Ha a rendes polgári bíróságok rendelkeznek hatáskörrel (azaz e bíróságok feladata az ilyen ügyek elbírálása), hogyan tudhatom meg, hogy melyik bírósághoz kell fordulnom?

A polgári perrendtartás szabályozza a polgári ügyekre vonatkozó rendes eljárást. A perrendtartás rendelkezései jogszabály ellenkező rendelkezésének hiányában a többi eljárásra is alkalmazandóak.

A polgári perrendtartás 94–97. cikkei határozzák meg a polgári bíróságok hatáskörét.

A körzeti bíróságok mint *első fokon eljáró bíróságok* tárgyalják a következő olyan kereseteket, amelyeknek tárgya pénzben (nem) mérhető:

azon keresetek, amelyek a polgári törvénykönyv értelmében a szülői felügyeleti joggal és a családjogi ügyekkel foglalkozó bíróságok hatáskörébe tartoznak; az anyakönyvi nyilvántartással kapcsolatos kérelmek;

többszintes épületek, lakások vagy kizárólag különböző személyek tulajdonában álló helyiségek kezelésével, vagy a társasházközösségek által más természetes vagy jogi személyekkel létesített jogviszonyokkal kapcsolatos kérelmek;

kilakoltatási kérelmek;

közös fallal vagy árokkal, épületek vagy növények közötti távolsággal, szolgalmi jogokkal, valamint a tulajdonjogot érintő egyéb korlátozással kapcsolatos keresetek;

telekhatárok megváltoztatásával és kijelölésével kapcsolatos keresetek;

birtokvédelmi keresetek;

pénzben ki nem fejezhető cselekmény elvégzésére vagy attól való tartózkodásra vonatkozó kötelezettségekkel kapcsolatos keresetek;

közös tulajdon bíróság általi megszüntetése iránti keresetek, függetlenül a pertárgy értékétől;

halál tényének bírói megállapítása iránti keresetek;

örökléssel kapcsolatos keresetek, függetlenül a pertárgy értékétől;

elbirtoklást érintő keresetek, függetlenül a pertárgy értékétől;

keresetek földhaszonbérlettel kapcsolatos ügyekben, kivéve a külön törvény által más bíróság hatáskörébe utalt ügyeket;

egyéb, pénzben kifejezhető értékű kérelmek, amelyek értéke 200 000 RON vagy annál alacsonyabb, függetlenül a felek jogképességétől.

A körzeti bíróságok tárgyalják az illetékes közigazgatási szervek és egyéb testületek határozataival szembeni fellebbezéseket. A körzeti bíróságok tárgyalnak emellett minden olyan keresetet, amelyet jogszabály a hatáskörükbe utal.

A törvényszékek járnak el:

első fokon eljáró bírósággént minden olyan kérelem tekintetében, amelyet jogszabály nem utal más bíróságok hatáskörébe;

fellebbviteli bírósággént az első fokon eljáró bírák által hozott ítéletek elleni fellebbezések tekintetében;

felülvizsgálati bírósággént a körzeti bíróságok által hozott, a törvény szerint fellebbezésnek nem alávetett ítéletek ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmek tekintetében, valamint a törvényben kifejezetten előírt egyéb esetekben;

emellett minden olyan keresetet, amelyet jogszabály a hatáskörükbe utal.

A fellebbviteli bíróságok tárgyalják:

első fokon eljáró bírósággént a közigazgatási és adóügyi jogvitákra vonatkozó kérelmeket;

fellebbviteli bírósággént az első fokon eljáró bírák által hozott ítéletek elleni fellebbezéseket;

felülvizsgálati bírósággént a fellebbviteli bíróságok által hozott ítéletek vagy az elsőfokú bíróságok által hozott olyan ítéletek ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmeket, amelyek ellen a törvény szerint nincs helye fellebbezésnek, valamint a törvényben kifejezetten előírt egyéb esetekben;

emellett minden olyan keresetet, amelyet jogszabály a hatáskörükbe utal.

A Legfelsőbb Semmítő- és Ítélőszék a következő ügyeket tárgyalja:

a fellebbviteli bíróságok határozatai és más határozatok elleni fellebbezéseket a törvényben előírt esetekben;

a jogrend érdekében tett felülvizsgálatokat;

a korábbi ítéletekkel kapcsolatos, egyes jogi kérdések pontosítására irányuló kérelmeket;

emellett minden olyan keresetet, amelyet jogszabály a hatáskörébe utal.

2.1 Létezik-e különbségtétel alacsonyabb és magasabb fokú rendes polgári bíróságok (például körzeti bíróságok, illetve regionális bíróságok) között, és ha igen, melyik rendelkezik hatáskörrel az ügyekben?

A romániai polgári igazságszolgáltatási rendszer alacsonyabb és magasabb fokú bíróságokat különböztet meg; a különböző szintű bíróságok funkcióbeli (ellátandó feladatok) és eljárási kritériumok (érték, a jogvita tárgya vagy jellege) szerint eltérő hatáskörrel rendelkeznek.

A polgári perrendtartás hatásköri változtatásokat vezetett be, és hatáskörrel ruházta fel a törvényszékeket az ügyek első fokon történő érdemi tárgyalására.

A körzeti bíróságok hatásköre a kisebb értékű vagy kevésbé összetett követelések tárgyalására terjed ki, amelyek a gyakorlatban igen sokszor fordulnak elő.

A fellebbviteli bíróságok hatásköre elsősorban a fellebbezések tárgyalására terjed ki, míg a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélőszék a felülvizsgálatok ügyében eljáró rendes bíróság, amely nemzeti szinten biztosítja a jogszabályok egységes értelmezését és alkalmazását.

2.2 Területi illetékesség („A” vagy „B” város bírósága rendelkezik-e illetékességgel az ügyekben?)

2.2.1 A területi illetékességre vonatkozó főszabály

A romániai polgári igazságszolgáltatási rendszer illetékességi szabályait a polgári perrendtartás 107. és azt követő cikkei határozzák meg.

Főszabály szerint ahhoz a bírósághoz kell benyújtani a keresetet, ahol az alperes lakóhelye vagy székhelye található.

2.2.2 A főszabály alóli kivételek

Az illetékesség tekintetében különös szabályok is érvényesülnek, például:

amennyiben az alperes lakóhelye vagy bejegyzett székhelye nem ismert, a keresetet azon a bíróságon kell benyújtani, ahol az alperes tartózkodási helye vagy képviseleti irodája található, ha pedig ez sem ismert, azon a bíróságon kell benyújtani, ahol a felperes lakóhelye, bejegyzett székhelye, tartózkodási helye vagy képviseleti irodája található;

a magánjog hatálya alá tartozó jogi személyekkel szembeni keresetet azon bíróságon is be lehet nyújtani, ahol azok jogi személyiséggel nem rendelkező leányvállalata található;

egyesülettel, gazdasági társasággal vagy más, jogi személyiséggel nem rendelkező jogalannyal szembeni kereseteket az azok vezetésével vagy igazgatásával a tagok által megbízott személy szerint illetékességgel rendelkező bíróságon is be lehet nyújtani; ilyen személy hiányában a keresetet az érintett szervezet bármelyik tagjára tekintettel illetékes bíróságon be lehet nyújtani;

az állammal, kormányzati vagy önkormányzati szervekkel és intézményekkel, valamint a közjog hatálya alá tartozó más jogi személyekkel szembeni kereseteket azon a bíróságon lehet benyújtani, ahol a felperes lakóhelye vagy bejegyzett székhelye található, vagy azon a bíróságon, ahol az alperes bejegyzett székhelye található.

2.2.2.1 Mikor választhatók az alperes lakóhelye szerinti bíróság (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróság) és egy másik bíróság között?

A román polgári perrendtartás a vagylagos illetékességre vonatkozóan több szabályt fogalmaz meg (113–115. cikk). Ezek szerint a következő bíróságok szintén rendelkeznek illetékességgel:

a felperes lakóhelye szerinti bíróság (származás megállapítására vonatkozó keresetek);

a felperes jogosult lakóhelye szerinti bíróság (tartási kötelezettség);

a szerződéses kötelezettség teljesítési helye szerinti bíróság;

az ingatlan fekvési helye szerinti bíróság (bérlet, ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzés, ennek igazolása vagy javítása);

az indulás vagy érkezés helye szerinti bíróság (szállítási megállapodások);

a kifizetés helye szerinti bíróság (váltók, csekkek, saját váltók vagy egyéb értékpapírok);

a fogyasztó lakóhelye szerinti bíróság (a fogyasztók és vállalkozások közti megállapodásokkal kapcsolatos károokra irányuló kártérítés);

a jogellenes károkozás vagy a kár bekövetkeztének helye szerinti bíróság az ilyen ügyekből származó követelések tekintetében.

Amennyiben az alperes rendszeresen szakmai tevékenységet, mezőgazdasági, kereskedelmi, ipari vagy ezekhez hasonló tevékenységet végez a lakóhelyén kívül, az adott helyen keletkező vagy ott teljesítendő vagyoni követelésekre vonatkozó keresetet a tevékenység végzésének helye szerinti bírósághoz is be lehet nyújtani.

Biztosítási ügyek tekintetében kártérítésre vonatkozó keresetet annál a bíróságnál is be lehet nyújtani, amelynek illetékességi területén a biztosított személy lakóhelye vagy bejegyzett székhelye található, vagy a biztosított személy vagyontárgyai találhatóak, illetve ahol a biztosított kockázat bekövetkezett.

Az illetékesség megállapodásban történő kikötése semmis, ha azt a kártérítési igény keletkezése előtt teszik, míg a kötelező polgári felelősségbiztosítás tekintetében a kárt elszenvedett harmadik fél a lakóhelye vagy bejegyzett székhelye szerinti bíróságnál is indíthat közvetlen eljárást.

A természetes személyek védelmére vonatkozó keresetek esetén, akikre nézve a polgári törvénykönyv szerint a családjogi bíróság rendelkezik hatáskörrel, a védett személy lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti bíróság dönt az illetékességről. Egyes (ingatlanra vonatkozó) jogi aktusok megkötésének családjogi bíróság általi engedélyezésére irányuló kérelmek tekintetében az ingatlan fekvési helye szerinti bíróság is illetékes. Ez esetben az ítélet meghozó családjogi bíróság megküldi az ítélet másolatát a védett személy lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti családjogi bíróságnak.

Házasság felbontására irányuló kereset ügyében az a körzeti bíróság illetékes, amelynek területén a házastársak utolsó közös lakóhelye található.

Amennyiben nincs közös lakóhely, vagy már egyik házastárs sem él a közös lakóhely szerinti körzeti bíróság illetékességi területén, az a bíróság illetékes eljárni, amelynek illetékességi területén az alperes lakóhelye található. Amennyiben az alperes nem Románia területén él és a romániai bíróságok rendelkeznek joghatósággal, az a bíróság illetékes, amelynek területén a felperes lakóhelye található. Amennyiben sem a felperes, sem az alperes nem él Románia területén, a felek megállapodása szerint a házasság felbontására irányuló keresetüket bármely román járásbírósághoz benyújthatják. Ilyen megállapodás hiányában a házasság felbontására irányuló keresetet a bukaresti 5. kerületi bíróságnál kell benyújtani (a polgári perrendtartás 915. cikke).

Az egyedi munkaügyi jogviták feloldására irányuló kereseteket a felperes lakóhelye vagy munkavégzésének helye szerinti törvényszéken kell benyújtani (a munka törvénykönyvéről szóló 53/2003. sz. törvény 269. cikke).

2.2.2.2 Mikor kell az alperes lakóhelye szerinti bíróságtól (a főszabály alkalmazásával meghatározott bíróságtól) eltérő bíróságot választanom?

A kizárólagos illetékességre vonatkozó szabályokról a polgári perrendtartás 117–121. cikkei rendelkeznek. Ennek megfelelően:

az ingatlanra vonatkozó dologi jogi kereseteket kizárólag az ingatlan fekvése szerinti bírósághoz lehet benyújtani. Amennyiben az ingatlan több bíróság illetékességi területén fekszik, a keresetet az alperes lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti bíróságon kell benyújtani, ha az egyike az illetékes bíróságoknak, ennek hiányában bármely bíróságon benyújtható, amelynek illetékességi területén az ingatlan fekszik. E rendelkezések vonatkoznak a birtokkeresetekre, telekhatár-kijelölésre vonatkozó keresetekre, az ingatlanjogok korlátozásával kapcsolatos keresetekre, valamint ingatlan bírósági szétválasztására vonatkozó keresetekre, amennyiben az osztatlan közös tulajdon nem öröklésből származik;

öröklési ügyekben az osztatlan közös tulajdon szétválasztásáig az elhunyt személy utolsó lakóhelye szerinti bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel a következő keresetekre:

a végrendeleti rendelkezések érvényessége vagy végrehajtása;

az öröklés, annak járulékos költségei és az örökösök esetleges egymás elleni követeléseinek költségei;

az elhunyt hagyományosai vagy hitelezői által valamelyik örökös vagy a végrendeletet végrehajtó személy elleni keresetei;

a gazdasági társaságokra vonatkozó keresetek tekintetében a felszámolási vagy nyilvántartásból való törlésre irányuló eljárás befejezéséig az a bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel, amelynek területén a vállalkozás székhelye található;

az adós bejegyzett székhelye szerinti törvényszék kizárólagos illetékességgel rendelkezik a fizetéseképtelenséggel kapcsolatos vagy hitelezői megállapodások tekintetében;

a szakemberek fogyasztókkal szemben benyújtott kérelmei csak a fogyasztó lakóhelye szerinti bíróságon nyújthatók be.

2.2.2.3 Maguk a felek kiköthetik-e olyan bíróság illetékességét, amely egyébként nem lenne illetékes?

A felek írásban, vagy folyamatban lévő jogviták esetén a bíróság előtti szóbeli megállapodásban megegyezhetnek, hogy a vagyontárgyaikra és egyéb jogaikra vonatkozó ügyeket az illetékességgel rendelkező bíróság helyett más bíróság tárgyalja, kivéve, ha a bíróság kizárólagos illetékességgel rendelkezik.

A fogyasztói jogok védelmére vonatkozó és jogszabályban meghatározott egyéb ügyekben a felek kizárólag a kártérítési igény felmerülését követően állapodhatnak meg az illetékes bíróságban, az ezzel ellentétes megállapodások semmises (a polgári perrendtartás 126. cikke).

A járulékos, kiegészítő és eseti kérelmek annak a bíróságnak az illetékességébe tartoznak, amely a főkövetelés tekintetében illetékes, még akkor is, ha azok egyébként más bíróság hatáskörébe vagy illetékessége alá tartoznának, kivéve a fizetéseképtelenségre vagy a hitelezői megállapodásra vonatkozó kereseteket. E rendelkezéseket kell alkalmazni akkor is, ha jogszabály határozza meg valamely szakosított kollégium vagy panel főkövetelésre vonatkozó illetékességét. Amennyiben egy bíróság a felek egyike tekintetében kizárólagos illetékességgel rendelkezik, e bíróság minden félre vonatkozóan kizárólagos illetékességgel rendelkezik (a polgári perrendtartás 123. cikke).

Emellett a polgári perrendtartás 124. cikke szerint a főkövetelés tekintetében illetékes bíróság jár el a védelmek és kivételek ügyében is, kivéve a más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozó előzetes kérdéseket, az eljárási kérdések tekintetében pedig az a bíróság jár el, amely előtt azok felmerültek. A bíróság joghatóságának általános hiányára mind a felek, mind a bíró az eljárás bármely szakaszában hivatkozhatnak. A hatáskör hiányára és az illetékesség közjogi jellegű hiányára való hivatkozást az első tárgyaláson kell megtenni, amelyre a feleket az első fokon eljáró bíróság elé megfelelően beidézték, az illetékesség magánjogi jellegű hiányára pedig kizárólag az alperes hivatkozhat védekezésében, vagy ha a védekezés nem kötelező, akkor legkésőbb az első tárgyaláson, amelyre a feleket az első fokon eljáró bíróság elé megfelelően beidézték. Amennyiben az illetékesség hiánya nem közjogi jellegű, az illetékességgel nem rendelkező bírósághoz keresetet benyújtó fél nem kérelmezheti az illetékesség hiányának megállapítását (az új polgári perrendtartás 130. cikke).

A határon átnyúló elemmel rendelkező polgári jogvitákban a felek számára a román jog szerint szabadon biztosított jogok tekintetében, ha a felek érvényesen megállapodtak, hogy e jogokra vonatkozó jogviták esetén a romániai bíróságok rendelkeznek joghatósággal, az ügyben kizárólag a romániai bíróságok dönthetnek. Jogszabály ellenkező értelmű rendelkezése hiányában a kereset elbírálására az a romániai bíróság jogosult, amely elé az alperest beidézték, ha az alperes a bíróságon megjelenik és az ügyben érdemben védekezik anélkül, hogy legkésőbb az első fokon eljáró bíróság által lefolytatott vizsgálati szakasz végéig kifogásolná a bíróság hatáskörét vagy illetékességét. A fenti két helyzetben az ügyben eljáró romániai bíróság elutasíthatja a keresetet, ha az ügy összes körülménye alapján egyértelmű, hogy a jogvita semmilyen szempontból nem kapcsolódik szorosan Romániához (az új polgári perrendtartás 1067. cikke).

3 Ha különös hatáskörű bíróság rendelkezik hatáskörrel, hogyan állapíthatom meg, hogy melyikhez kell fordulnom?

Lásd az 1., 2., 2.1., 2.2., 2.2.2.1., 2.2.2.2. kérdésekre adott válaszokat.

Utolsó frissítés: 23/04/2024

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.